

ส่วนที่ ๔

การปฏิบัติงานการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์

เนื่องจากประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๒ และประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตามกรอบ มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๒ มีเนื้อหาสาระเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการ สอนของอาจารย์ ดังนั้น อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาจึงต้องศึกษาและปฏิบัติงานการจัดการเรียนการ สอนให้สอดคล้องกับประกาศทั้ง ๒ ฉบับนั้น

ในส่วนนี้ จะกล่าวถึงระบบสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยและขั้นตอน การปฏิบัติงานการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในประเด็นต่างๆ ดังนี้

๔.๑ ระบบสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน

๔.๒ ขั้นตอนการปฏิบัติงานการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์

๔.๓ การจัดทำรายละเอียดของรายวิชาและรายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม

๔.๔ การจัดทำประมวลการสอนหรือแนวการสอน

๔.๕ การวิเคราะห์ผู้เรียนตามศักยภาพ

๔.๖ การประเมินการจัดการเรียนการสอนและประสิทธิภาพการสอน

๔.๗ การปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน

๔.๘ การรายงานผลการดำเนินการสอนของรายวิชาและผลการดำเนินการของ ประสบการณ์ภาคสนาม

๔.๑ ระบบสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน

มหาวิทยาลัยมีนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับระบบและกลไกในการสนับสนุนการจัดการเรียนการ สอน การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาอาจารย์ด้วยการให้ไปศึกษาดูงาน เพิ่มพูนความรู้และ ประสบการณ์ ส่งเสริมและสนับสนุนอาจารย์ให้ทำวิจัยในชั้นเรียนและวิจัยพัฒนาการเรียนการสอน พร้อมทั้งจัดหาเครื่องมือในการผลิตสื่อการเรียนการสอนสำหรับช่วยอาจารย์ ใช้ระบบ Online ในการ ประเมินประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ นอกจากนี้ ให้อาจารย์ประเมินตนเอง เพื่อนำไป พัฒนาการเรียนการสอน และจัดระบบการให้คำปรึกษาและการแนะแนวแก่นิสิตอย่างทั่วถึง ดังนั้น ระบบการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน สามารถแบ่งออกได้เป็น ๘ ประการ ดังนี้

๑) การพัฒนาหลักสูตร

มหาวิทยาลัยมีนโยบายพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับมาตรฐานคุณวุฒิ/ สาขาวิชา และนโยบายการจัดการศึกษาของคณะสงฆ์ เน้นความเป็นศูนย์กลางการศึกษา พระพุทธศาสนาระดับนานาชาติ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

๒) การพัฒนาอาจารย์

มหาวิทยาลัยให้ความสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพด้านวิชาการและวิชาชีพของอาจารย์ ทั้งอาจารย์ใหม่และอาจารย์เก่า โดยพัฒนาทักษะด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

โดยจัดการฝึกอบรมรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบต่าง ๆ เช่น การเรียนรู้จากกรณีปัญหา การเรียนรู้เป็นรายบุคคล การเรียนรู้จากการทำงาน การเรียนรู้ที่เน้นการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้

๓) การจัดหาแหล่งการเรียนรู้

มหาวิทยาลัยมีการจัดหาแหล่งสนับสนุนการเรียนรู้เพื่อให้บริการอาจารย์ นิสิต และประชาชนทั่วไป เช่น สำนักหอสมุดและเทคโนโลยีสารสนเทศ หอพระไตรปิฎก ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องฝึกประสบการณ์ (การสอน/วิชาชีพ) ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ รวมถึงการทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการกับสถาบันการศึกษาต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ

๔) การส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการทำวิจัยในชั้นเรียน

สร้างและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ โดยอาศัยกระบวนการวิจัยเป็นฐานในการแสวงหาความรู้ มีการสร้างแรงจูงใจและกำหนดมาตรการให้อาจารย์ทำวิจัยในชั้นเรียน

๕) การจัดหาสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือในการผลิตสื่อการเรียนการสอนสำหรับอาจารย์ รวมทั้งเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย

มหาวิทยาลัยสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน เช่น การจัดทำสื่อประกอบการสอน คอมพิวเตอร์ช่วยสอน e-learning, e-book, website ฯลฯ ไว้ให้พร้อมสำหรับบริการแก่อาจารย์และจัดหาระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้บริการนิสิต

๖) การจัดระบบการประเมินประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์

นิสิตเป็นผู้ประเมินการสอนของอาจารย์ ในทุกรายวิชาของทุกภาคการศึกษา เพื่อให้อาจารย์นำผลการประเมินมาพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน

๗) การจัดระบบการประเมินการจัดการเรียนการสอน

อาจารย์ประเมินการจัดการเรียนการสอนในทุกรายวิชาของทุกภาคการศึกษาเพื่อให้อาจารย์พัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษา และสอดคล้องตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒

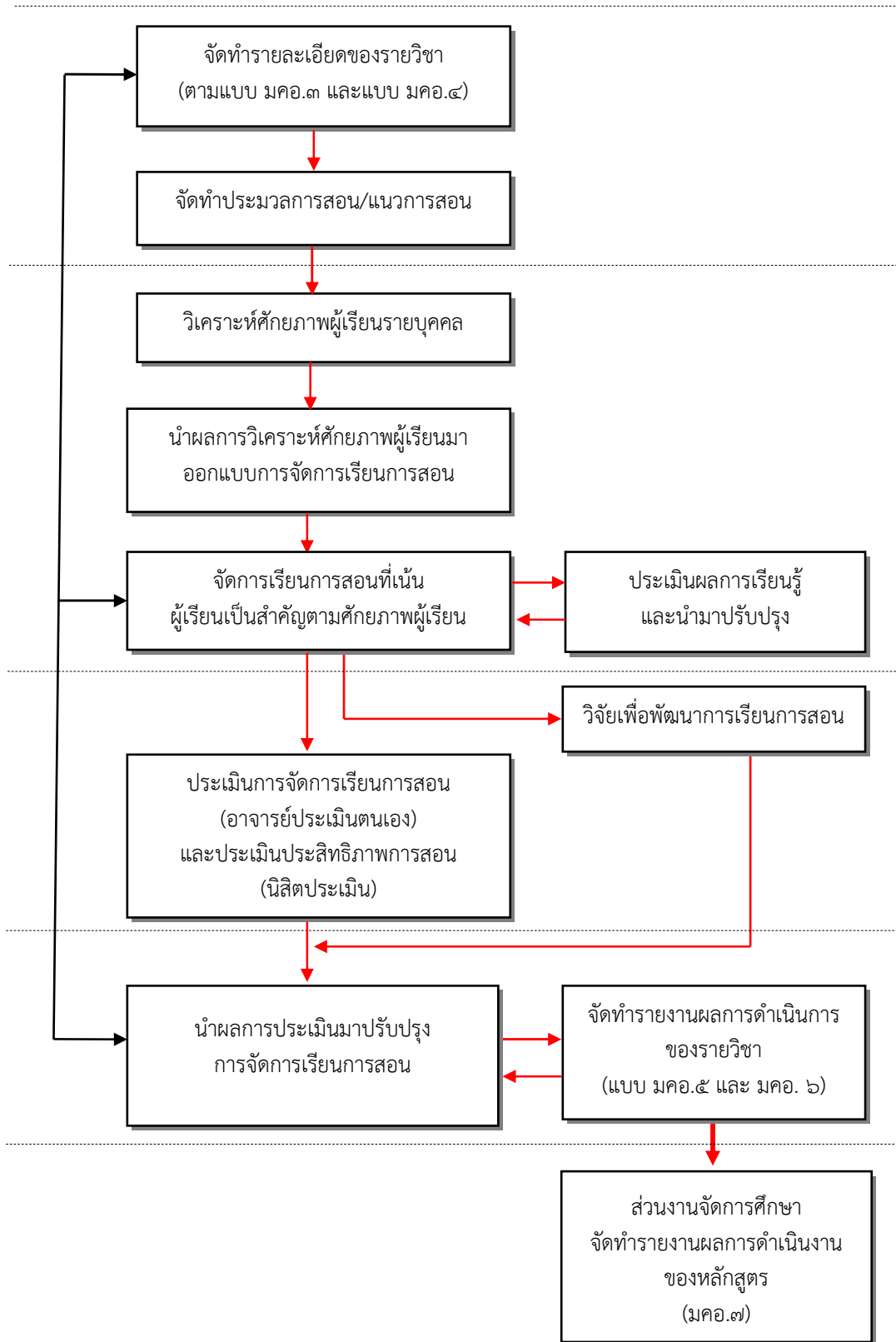
๘) การจัดระบบการให้คำปรึกษาและการแนะแนวนิสิต

จัดระบบการให้คำปรึกษาและการแนะแนวนิสิตเกี่ยวกับปัญหาด้านการเรียน ปัญหาส่วนตัว หรือ ปัญหาสังคม เพื่อให้นิสิตมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง

๔.๒ ขั้นตอนการปฏิบัติงานการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์

การปฏิบัติงานการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ ให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๒ และประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๒ ข้อ ๓ ให้สถาบันอุดมศึกษาจัดทำรายละเอียดของหลักสูตร (มคอ.๒) รายละเอียดของวิชา (มคอ.๓) และรายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม (มคอ.๔) ให้ชัดเจน และข้อ ๖.๔ จัดให้มีการรายงานผลการจัดการศึกษาเป็นรายวิชา (มคอ.๕) ประสบการณ์ภาคสนาม (มคอ.๖) (ถ้ามี) ทุกภาคการศึกษาและเป็นรายหลักสูตรทุกปีการศึกษา (มคอ.๗) ตามแผนผัง ดังนี้

แผนผังขั้นตอนการปฏิบัติงานการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์

๔.๓ การจัดทำรายละเอียดของรายวิชาและรายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม

อาจารย์ผู้สอนรับผิดชอบในการจัดทำรายละเอียดของรายวิชา (มคอ.๓) และจะต้องเป็นผู้จัดทำรายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม (มคอ.๔)(ถ้ามี) ส่งให้คณะกรรมการบริหารหลักสูตรหรือหัวหน้าสาขาวิชาหรือหัวหน้าภาควิชาซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบหลักสูตรในสาขาวิชานั้นๆ ทุกครั้งก่อนเปิดภาคการศึกษา ๒ สัปดาห์หรือเปิดภาคการศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่า ๒ สัปดาห์ อาจารย์ผู้สอนจะต้องส่งตามที่ส่วนงานกำหนด ตามแบบ มคอ.ดังนี้

๑) รายละเอียดของรายวิชา (มคอ.๓) หมายถึง ขอบข่ายสาระการเรียนรู้แต่ละรายวิชา เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนสอดคล้อง และเป็นไปตามที่วางแผนไว้ในรายละเอียดของหลักสูตร ซึ่งแต่ละรายวิชาจะกำหนดไว้อย่างชัดเจนเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และรายละเอียดของเนื้อหาความรู้ในรายวิชา แนวทางการปลูกฝังทักษะต่างๆ ตลอดจนคุณลักษณะอื่นๆ ที่นิสิตจะได้รับการพัฒนาให้ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของรายวิชา มีการกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับระยะเวลาที่ใช้ในการเรียน วิธีการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลในรายวิชา ตลอดจนหนังสืออ้างอิงที่นิสิตจะสามารถค้นคว้าได้ นอกจากนี้ ยังกำหนดยุทธศาสตร์ในการประเมินรายวิชาและกระบวนการปรับปรุง

๒) รายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม (มคอ.๔) หมายถึง ขอบข่ายสาระการเรียนรู้รายวิชาหรือกิจกรรมที่นิสิตจะต้องออกประสบการณ์วิชาชีพครู ออกฝึกงาน ออกฝึกภาคสนาม หรือสหกิจศึกษา ซึ่งจะต้องวางแผนให้สอดคล้องและเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในรายละเอียดของหลักสูตร โดยจะกำหนดไว้อย่างชัดเจนถึงวัตถุประสงค์และรายละเอียดของการดำเนินการของกิจกรรมนั้นๆ ตลอดจนความรู้ความเข้าใจที่นิสิตจะได้รับจากการออกฝึกมีการกำหนดกระบวนการหรือวิธีการในการปลูกฝังทักษะต่างๆ ตลอดจนคุณลักษณะอื่นๆ ที่นิสิตจะได้รับการพัฒนาให้ประสบความสำเร็จ ตามจุดมุ่งหมาย รวมทั้งเกณฑ์การวัดและประเมินผลนิสิต และการประเมินการดำเนินการตามรายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม

๔.๔ การจัดทำประมวลการสอนหรือแนวการสอน

ประมวลการสอนหรือแนวการสอนหรือแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นการกำหนดขั้นตอนไว้ล่วงหน้าก่อนสอนจริง ขั้นตอนดังกล่าวระบุถึงวัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระของบทเรียน วิธีการสอน และกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอนหรือเครื่องมือที่ใช้ และวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนอย่างชัดเจน โดยต้องจัดทำให้สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และเป็นตามหลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

องค์ประกอบหลักของประมวลการสอนหรือแนวการสอน

๑) จุดประสงค์รายวิชา คือ สิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน การกำหนดจุดประสงค์ในการเรียนการสอนนั้น จะช่วยทำให้เลือกสื่อและวิธีการสอนได้ถูกต้อง ช่วยในการจัดลำดับกิจกรรมการเรียนการสอน สร้างประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อให้บรรลุตามจุดประสงค์ และช่วยในการประเมินผู้เรียนได้อย่างถูกต้อง การกำหนดจุดประสงค์ควรประกอบด้วย

(๑) การกระทำ เป็นสิ่งที่คาดหวังว่าผู้เรียนจะสามารถกระทำอะไรได้บ้างภายหลังจากการเรียนแล้ว

(๒) เงื่อนไขเป็นข้อจำกัดหรือเงื่อนไขที่ตั้งขึ้นโดยรวมอยู่ภายใต้การกระทำนั้น

(๓) เกณฑ์ เป็นการตัดสินการกระทำนั้นว่าเป็นไปตามที่กำหนดไว้หรือไม่
การกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมประกอบด้วยองค์ประกอบต่างๆ ดังนี้

ก. พุทธิพิสัย เป็นวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้เพื่อวัดการเรียนรู้ของผู้เรียนเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ สติปัญญา และการพัฒนา เป็นต้น ระดับของพุทธิพิสัย แบ่งเป็น ๖ ประการ คือ

- (๑) ความรู้ความจำ
- (๒) ความเข้าใจ
- (๓) การนำไปใช้
- (๔) การวิเคราะห์
- (๕) การสังเคราะห์
- (๖) การประเมินค่า

ข. จิตพิสัย เป็นวัตถุประสงค์ทางด้านความคิด ทักษะคิด ความรู้สึกค่านิยมและการเสริมสร้างทางปัญญา โดยเน้นคุณธรรมและจิตใจ ระดับของจิตพิสัย แบ่งออกเป็น ๕ ประการ คือ

- (๑) ชั้นรับรู้
- (๒) ชั้นตอบสนอง
- (๓) ชั้นเห็นคุณค่า
- (๔) ชั้นจัดระบบ
- (๕) ชั้นสร้างคุณลักษณะจากค่านิยม

ค. ทักษะพิสัย เป็นวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการกระทำ การแสดงออก หรือการปฏิบัติการตอบสนอง ระดับของทักษะพิสัย แบ่งออกเป็น ๖ ประการ คือ

- (๑) การเคลื่อนไหวสะท้อนกลับความสามารถภายในสะท้อนกลับ
- (๒) การเคลื่อนไหวพื้นฐานเบื้องต้น
- (๓) สมรรถภาพในการรับรู้
- (๔) สมรรถภาพทางกาย
- (๕) การเคลื่อนไหวที่เป็นทักษะ
- (๖) การสื่อสารที่ไม่อ้อมค้อม

๒) การเรียนการสอน คือ กระบวนการที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ประกอบด้วยเนื้อหาสาระ จะต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชา นอกจากนี้ เนื้อหาสาระยังเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ การเลือกเนื้อหาสาระที่จะนำมาสอนนั้นจำเป็นต้องคำนึงถึงความยากง่ายให้พอเหมาะกับความสามารถของผู้เรียน และจะต้องให้มีความต่อเนื่องกับความรู้พื้นฐานเดิมของผู้เรียน

๓) กิจกรรมการเรียนการสอน คือ กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ เทคนิคและวิธีสอนต้องเหมาะสมกับจุดประสงค์ เนื้อหา รวมทั้งความสามารถความสนใจและวิธีเรียนของผู้เรียน

๔) สื่อการเรียนการสอน คือ วัสดุอุปกรณ์และวิธีการซึ่งถูกนำมาใช้ในการเรียนการสอนเพื่อเป็นตัวกลางในการนำส่งหรือถ่ายทอดความรู้ ทักษะและเจตคติ จากผู้สอนหรือแหล่งความรู้ไปยังผู้เรียนช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนที่ตั้งไว้

ก. ประเภทของสื่อการสอน สมาคมเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา จำแนกประเภทของสื่อการสอนเป็น ๓ ประเภท ดังนี้

(๑) สื่อการสอนประเภทวัสดุ (Software or Material)

เป็นสิ่งที่ได้รับการบรรจุเนื้อหาสาระ เรื่องราว หรือความรู้ไว้ในลักษณะต่างๆ เช่น สไลด์ หนังสือ แผ่นเสียง เทปเสียง สื่อประเภทวัสดุสามารถจำแนกออกได้อีก ๒ ชนิด คือ สื่อการสอนที่เป็นวัสดุที่ต้องอาศัยเครื่องมือ หรืออุปกรณ์จึงจะสามารถนำเสนอเรื่องราวความรู้สาระไปยังผู้เรียนได้ เช่น แผ่นเสียง เทป วีดิทัศน์ ภาพโป่งใส เป็นต้น สื่อการสอนที่เป็นวัสดุที่สามารถนำเสนอเรื่องราวความรู้ สาระได้โดยตัวเอง เช่น แผนภูมิแผนภาพ รูปภาพ หนังสือ เป็นต้น

(๒) สื่อการสอนประเภทอุปกรณ์ (Hardware)

เป็นสิ่งที่เป็นตัวผ่านที่ทำให้ข้อมูล ความรู้ หรือสาระ ที่อยู่ในวัสดุสามารถถ่ายทอดออกมาเช่น เครื่องฉายสไลด์ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ เครื่องเล่นเทป เครื่องเล่นแผ่นเสียง เป็นต้น

(๓) สื่อการสอนประเภทเทคนิคและวิธีการ (Techniques and Methods)

เป็นสื่อการสอนที่มีลักษณะเป็นแนวความคิด รูปแบบขั้นตอนในการเรียนการสอน หรือเทคนิค ที่ไม่มีลักษณะกายภาพเป็นวัสดุหรืออุปกรณ์ แต่สามารถใช้วัสดุอุปกรณ์มาช่วยในการดำเนินงานได้ ตัวอย่างเช่น การแสดงบทบาทสมมติ การสาธิต การทดลอง เป็นต้น

ข. การเลือกใช้สื่อการสอน มีข้อพิจารณาดังนี้

(๑) ตรงกับลักษณะผู้เรียนและวัตถุประสงค์ของการเรียนมีเนื้อหาข้อมูล และกิจกรรมตรงกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้สอดคล้องกับวิธีการสอนในบทเรียนและข้อจำกัดของการเรียนการสอน

(๒) เหมาะสมกับผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจง่าย

(๓) ทັນสมัยน่าสนใจ มีเทคนิคการนำเสนอที่กระตุ้นให้ผู้เรียนอยากเรียน

(๔) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน และเปิดโอกาสให้มีการตอบสนอง

ค. หลักการประเมินผลการใช้สื่อการสอน ผู้สอนควรจะต้องมีการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ทั้งด้านคุณลักษณะของสื่อ และเทคนิคการใช้สื่อ ตลอดจนความเหมาะสมอื่นๆ การประเมินผลการใช้สื่อ จะพิจารณาจาก

(๑) ความเหมาะสมของสื่อ

(๒) คุณค่าของสื่อ

(๓) การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน

(๔) เทคนิคการใช้สื่อ

๕) การวัดและประเมินผล คือ การตรวจสอบว่าผู้เรียนมีพฤติกรรมหรือลักษณะพึงประสงค์ตามจุดประสงค์การเรียนรู้มากน้อยเพียงใด โดยในการประเมินสามารถทำได้ทั้งในระยะก่อนเรียน ระหว่างภาคเรียนและหลังการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนจะต้องจัดทำแผนการสอนในทุกรายวิชาที่สอน ในการจัดทำแผนการสอนจะต้องนำผลการประเมินการจัดการเรียนการสอนของตนเอง และผลการประเมินประสิทธิภาพการสอนโดยนิสิตมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำ

๔.๕ การวิเคราะห์ศักยภาพผู้เรียน

ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้สอนมีบทบาทสำคัญในฐานะเป็นผู้ออกแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้แสวงหาความรู้ และพัฒนาตนเองในสถานการณ์ที่ผู้สอนได้จัดให้ผู้เรียนได้คิดเอง ปฏิบัติเอง และนำไปสู่การสร้างความรู้ด้วยตนเองอย่างพึงพอใจ การวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม จะช่วยให้ผู้สอนมีข้อมูลที่สำคัญในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมสนองตอบความต้องการ ความถนัด ความสนใจและวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน

๑) **หลักการวิเคราะห์ศักยภาพผู้เรียน** เป็นการวิเคราะห์ลักษณะผู้เรียนเพื่อที่ผู้สอนจะได้ทราบว่า ผู้เรียนมีความพร้อมในการเรียนมากน้อยเพียงใด ลักษณะเฉพาะของผู้เรียนแต่ละคนมีส่วนสำคัญโดยตรงกับเนื้อหาบทเรียนตลอดจนสื่อการสอน และวิธีการที่จะนำมาใช้ในการสอน สิ่งที่ต้องนำมาใช้ในการวิเคราะห์ผู้เรียน ประกอบด้วย

(๑) ความรู้และทักษะที่มีมาก่อน เพื่อให้ทราบว่าผู้เรียนมีความรู้พื้นฐาน หรือทักษะที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนนั้นว่ามีอะไรบ้างก่อนที่จะเรียน

(๒) ความรู้และทักษะตามเป้าหมาย เพื่อให้ทราบว่าผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จะสอนนั้นมาก่อนหรือไม่ เพื่อจะได้สอนให้ตรงกับจุดมุ่งหมายที่วางไว้

(๓) ทักษะในการเรียนรู้ เพื่อให้ทราบว่าผู้เรียนมีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียนรู้อยู่ในระดับใด ได้แก่ ทักษะทางด้านภาษา เช่น การอ่าน การเขียน การฟัง และทักษะอื่นๆ

(๔) เจตคติ เพื่อให้ทราบว่าผู้เรียนมีเจตคติอย่างไรต่อวิชาที่จะเรียน

๒) **วิธีการวิเคราะห์ศักยภาพผู้เรียน** ทำได้หลายวิธี เช่น

(๑) การทดสอบก่อนเรียน

(๒) การตั้งประเด็นปัญหาให้ตอบ

(๓) การสัมภาษณ์

(๔) บันทึกคะแนนนิสิตรายบุคคล

(๕) บันทึกพฤติกรรมนิสิตรายบุคคล

(๖) บันทึกประวัติ/Portfolio ของนิสิตรายบุคคล

อาจารย์ผู้สอนวิเคราะห์ศักยภาพผู้เรียนก่อนการเรียนการสอน โดยใช้แบบวิเคราะห์ศักยภาพผู้เรียน นำผลการวิเคราะห์ศักยภาพผู้เรียนมาจัดกลุ่มผู้เรียน และปรับการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องตามศักยภาพผู้เรียน

๔.๖ การประเมินการจัดการเรียนการสอนและประสิทธิภาพการสอน

การประเมินการจัดการเรียนการสอนและการประเมินประสิทธิภาพการสอน ถือเป็นหัวใจของการศึกษา เป็นระบบการวัดและประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงานของสถานศึกษา นอกจากนั้น ยังเป็นการพัฒนาการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา ให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๒ และประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๒ ซึ่งประกอบด้วย

๑) การประเมินการจัดการเรียนการสอน

การประเมินการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ เป็นการประเมินตนเองเพื่อให้อาจารย์ได้ตรวจสอบการจัดการเรียนการสอนของตนเอง ว่าสอดคล้องตามเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติและเป็นไปตามเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอกหรือไม่ อย่างไร ซึ่งผลการประเมินดังกล่าว อาจารย์จะต้องนำมาพิจารณาใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนต่อไป

อาจารย์ผู้สอนจะต้องประเมินการจัดการเรียนการสอนของตนเอง ทุกรายวิชา ในทุกภาคการศึกษา

๒) การประเมินประสิทธิภาพการสอน

การประเมินประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์โดยนิสิต มีความสำคัญอย่างยิ่งโดยเฉพาะในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และนอกจากนี้ ยังเป็นหนึ่งในเกณฑ์มาตรฐานของระบบการประกันคุณภาพในด้านกระบวนการเรียนการสอน ที่จะใช้วัดความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการสอนของอาจารย์ โดยผลของการประเมินประสิทธิภาพการสอนนั้น เป็นข้อมูลที่มีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอน เพราะนอกจากจะเป็นข้อมูลที่ย้อนกลับไปให้ยังอาจารย์ผู้สอนได้รับทราบถึงสิ่งที่จะต้องแก้ไขปรับปรุง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการสอนของตนแล้ว ข้อมูลจากการประเมินการสอนยังทำให้ผู้บริหารได้รับทราบถึงประสิทธิภาพการสอนโดยรวม และสามารถนำข้อมูลไปวิเคราะห์ เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่จะช่วยส่งเสริมให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

อาจารย์ผู้สอนจะต้องให้นิสิตประเมินประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ทุกรายวิชาที่สอน ในทุกภาคการศึกษา โดยส่วนงานจะเป็นผู้วิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำรายงานในภาพรวมระดับหลักสูตรรายวิชา และอาจารย์ทั้งหมดเป็นรายบุคคล

๔.๗ การปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน

อาจารย์ผู้สอนนำผลการประเมินการจัดการเรียนการสอนของตนเอง และผลการประเมินประสิทธิภาพการสอนโดยนิสิตมาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน โดยยึดมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และให้สอดคล้องกับหลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

๔.๘ การรายงานผลการดำเนินการของรายวิชาและผลการดำเนินการของประสบการณ์

ภาคสนาม

เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอน การประเมินผลและการทวนสอบผลการเรียนรู้ของแต่ละรายวิชา อาจารย์ผู้สอนต้องจัดทำรายงานผลการดำเนินการของรายวิชา ตามแบบ มคอ.๕ และรายงานผลการดำเนินการของประสบการณ์ภาคสนามตามแบบ มคอ.๖ จัดส่งให้อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรประมวลวิเคราะห์ประสิทธิภาพและประสิทธิผลการดำเนินการ และจัดทำรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตรในภาพรวมประจำปีการศึกษาเมื่อสิ้นปีการศึกษา

๑) รายงานผลการดำเนินการของรายวิชา (มคอ.๕)

รายงานผลการดำเนินการสอนของรายวิชา หมายถึง รายงานผลการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนแต่ละรายวิชาเมื่อสิ้นภาคการศึกษา เกี่ยวกับภาพรวมของการจัดการเรียนการสอนในรายวิชานั้นๆ ว่าได้ดำเนินการสอนอย่างครอบคลุมและเป็นไปตามแผนที่วางไว้ ในรายละเอียดของรายวิชาหรือไม่ และหากไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ต้องให้เหตุผลและข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของรายวิชาดังกล่าวในครั้งต่อไป

รายงานนี้จะครอบคลุมถึงผลการเรียนของนิสิต จำนวนนิสิตตั้งแต่เริ่มเรียนจนสิ้นสุด ปัญหาในด้านการบริหารจัดการ และสิ่งอำนวยความสะดวก การวิเคราะห์ผลการประเมินรายวิชาของนิสิต/หัวหน้าภาควิชา/หรือผู้ประเมินภายนอก รวมทั้งการสำรวจความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิต การวางแผนและให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงและพัฒนาวิชา

๒) รายงานผลการดำเนินการของประสบการณ์ภาคสนาม (มคอ.๖)

รายงานผลการดำเนินการของประสบการณ์ภาคสนาม หมายถึง รายงานผลการฝึกงาน ออกฝึกภาคสนาม หรือ สหกิจศึกษา ว่าได้บรรลุผลการเรียนตามแผนที่วางไว้ ในรายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนามหรือไม่และหากไม่เป็นไปตามแผนต้องให้เหตุผลและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการฝึกงาน ออกฝึกภาคสนาม หรือสหกิจศึกษาในครั้งต่อไป

รายงานนี้จะครอบคลุมถึงการฝึกประสบการณ์ภาคสนาม ตั้งแต่เริ่มจนสิ้นสุด ปัญหาด้านการบริหารจัดการและสิ่งอำนวยความสะดวก การวิเคราะห์ ผลการประเมินการฝึกของนิสิต/อาจารย์ ผู้รับผิดชอบ/พี่เลี้ยง

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๕.

ชนาธิป พรกุล. รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๔.

ณัฐธารมณีย์ จุฑาภักดิ์,รศ.ดร. คู่มือการปฏิบัติงานการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์. เอกสารถ่ายสำเนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. กรุงเทพมหานคร : ๒๕๕๒.

สุนีย์ เหมะประสิทธิ์. การจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีสมรรถนิยม. เอกสารประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “การพัฒนาอาจารย์สู่ความเป็นเลิศในวิชาชีพ”, กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, ๒๕๕๒

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ และแนวทางการปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร, ๒๕๕๒

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษากายในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์, ๒๕๕๔.